

TORVINDUSTRIENS LAANEFOND I SVERIGE.

I AARET 1902 bevilgede Sveriges rigsdag et beløb paa 1 500 000 kr., at anvendes som laan til torvindustrielle foretagender.

Beløbet er disponeret saaledes:

Aar 1903	bevilget	2	laan	paa	tilsammen	kr.	100 000,00
» 1904	—	12	»	»	—	-	719 400,00
» 1905	—	5	»	»	—	-	288 100,00
» 1906	—	14	»	»	—	-	518 400,00

Ialt bevilget 33 laan paa tilsammen kr. 1 625 900,00

Heraf fragaar 2 laan, som ikke er

udbetalt med tilsammen . . . 125 000,00

Den bevilgede laanesum udgjør altsaa kr. 1 500 900,00

I det hele er der udarbejdet beregningsoverslag for 65 torvfabriker til en samlet værdi af kr. 4 809 115,00, modsvarende torvlaan til sammenlagt værdi af kr. 3 178 602,00. Hertil kommer da 31 overslag, som er under udarbejdelse.

I sagens anledning udtaler chefen for landbrugsdepartementet bl. a.:

»Landets torvindustri har i løbet af de sidste aar gaaet meget raskt fremad. Nogen paalidelig statistik over samme findes visseligen ikke, men jeg kan omtale, at man forrige aar har anslaaet antallet af torvstrøfabriker til 120 og antallet af brændtorvfabriker til 81 med en aarsproduktion af for førstnævnte 4 200 000 *baller torvstrø* og for de sidste 152 000 *tons tør brændtorv*.

Det tør paastaaes, at muligheden for af omhandlede fond at erholde laan til torvindustrielle anlæg i væsentlig grad har bidraget til denne udvikling. Da den fortsatte udvikling af denne industri i mange henseender er af stor betydning, anser jeg det at være særdeles vigtigt, at laanemidler ogsaa herefter maa kunne erholdes, og til et ikke alfor ubetydeligt beløb«.

Laanefondet foreslaaes derfor forhøiet med 2 *mill. kroner*, deraf at udbetales i 1907 høist 750 000 kroner.

Forslaget blev af rigsdagens begge kamre vedtaget enstemmig og uden debat.

I sin aarsberetning for 1905 udtaler første torvingeniør *E. Wallgren* blandt andet:

»En torvfabriks første aar foraarsager i regelen de største økonomiske vanskeligheder. At staten da mod billig rente bevilger laan, hvis amortisation først begynder med det fjerde aar, er en god

hjælp. Enkelte torvlaanansøgere har mod høje renter optaget laan i banker eller hos enkelte personer, har lagt ned store summer i myr-indkjøb, afgrøftninger, maskiner og bygninger etc., og det er da en god sag, at faa udbytte disse laan med billige statslaan. For staten er det af stor nationaløkonomisk betydning, at flere og flere rationelt anlagte brændtorv- og torvstrøfabriker kommer istand. De førstnævnte for at formindske stenkulsimporten og spare skogen m. m. og de sidstnævnte specielt for at fremme vor modernæring — jordbruget, ved at dettes behov for billigt torvstrø lettere kan tilfredsstilles«.

TORVINDUSTRIENS FREMME I SVERIGE

BLANDT FORMAALENE til fremme af torvindustriens udvikling kan bl. a. fremholdes:

At torvfragtsatserne paa jernbanerne sænkes betydelig for strækninger over 40 km.

At ildsteder i fabrikker og boliger, særlig ved nybygninger og ligeledes ved nyanskaffelser af enkelte lokomotiver, indrettes saaledes, at de, eventuelt først efter en let regulerbar ændring, lempes sig for økonomisk torvfyring.

At statens torvlaanefond snart forøges,

At prøver med torvmaskiner foretages fra tid til tid.

At statsunderstøttelse bevilges konstruktører af arbejdsbesparende anordninger for torvtilvirkning eller for nye bemærkelsesværdige forslag til en forbedret torvtørkning.

At staten ansætter et tilstrækkeligt antal torvingeniører.

At torvkulspørgsmaalet nærmere udredes.

At mekaniske værksteder paatager sig at fabrikere enkle og billige torvstrøpresser for hestevandring og mindre brændtorvmaskiner.

At sælgere og købere af torvstrø kommer overens om ensartede leverancebestemmelser for torvstrøballer.

UNDERSØGELSE AF TORV- STRØMYRER

EFTERFØLGENDE TABEL viser undersøgelsesresultater vedrørende en del torvstrømyrer i forskellige amter.

Som det sees er *vandopsugningsevnen* høist variabel. Den bedste — T nr. 84 — har vandopsugningsevne 20,6 gange sin egen vægt i tør tilstand og er en typisk østlandsk »høimose«. Den daarligste — T nr. 118 — har vandopsugningsevne 7,6 gange sin egen vægt i tør tilstand og er en forlængst uddød mosemyr i Sætersdalen. For denne og lignendes vedkommende er de øverste 0,3 m. foruldnnet og uskikket til torvstrø, medens det underliggende lag er friskere og mere konserveret, kan endog — som T nr. 122 — have en vandopsugningsevne af 12,9 gange sin egen vægt i tør tilstand.